

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

77. ÅRGANG

---

22. MAI 1965

A V I N N H O L D E T :
FERDIG MED JACKIE (LEDER) - UTSTEIN KLOSTER ER
GJENREIST - PETER SCHINDLER OM ST. FILIP NERI -
BLIKK PÅ TIDEN - UTLANDET - LITTERATUR

NR
10

NESTE NUMMER UTKOMMER 5. JUNI 1965

AV KIRKENS LIV

Uken 23.—29. mai

5TE SØNDAG EFTER PÅSKE.

Epistel: Jak. 1, 22—27.

Evangelium: Joh. 16, 23—30.

De siste dager før Kristi himmelfart blir av liturgien viet til bønner. Det kan ikke være annetledes når bønner faktisk blir vår eneste kontakt med Vår Herre og Frelser Jesus Kristus etter at han er kommet tilbake til Faderen. Vi kan ikke la ham gå fra oss, vi kan ikke miste hans synlige nærvær uten å ha lært å tale bønnens språk.

I epistelen peker Jakob på en av bønnens viktigste betingelser, nemlig ikke å nøye seg med å høre ordet, men også *leve* etter det. Ellers dårer vi oss selv og vår bønn blir et slag i luften. Det er sant at vi ikke klarer å leve etter ordet bestandig, men vi skal i hvert fall ikke la være å prøve i sannhetens og ærlighetens navn.

Evangeliet rører ved en annen viktig side ved den kristne bønn: Det er i Kristi navn vi skal be til Faderen, og da, sier Jesus, behøver jeg ikke engang å be Faderen for dere «for Faderen selv elsker dere, fordi dere har elsket meg og trodd at jeg er gått ut fra Gud».

MANDAG, TIRSDAG, ONSDAG er bededager. Kirken ber allehelgens-litaniet på hver av disse tre dager, og spesielle messtekster er også valgt, som alle minner oss om bønnens makt og betydning. I epistelen (Jak. 5, 16—20) får vi se hvordan profeten Elias ved sin bønn frelste landet fra tørken, og Jakob forsikrer oss om at vi har enda større grunn til å stole på bønnens kraft når det gjelder åndelige goder. Evangeliet (Luk. 11, 5—13) gjengir en av Jesu lignelser: den mann som blir forstyrret om natten og først nekter å lukke opp for å låne noen brød til sin nabo, men gir etter når naboen bare er utholdende nok. «Be, så skal dere få; bank på, så skal det bli lukket opp for dere.»

TIRSDAG feirer vi dessuten Gregor VII, den store reformpave fra det 11. århundre († 1085).

ONSDAG, egen messe (vigilie-messe).

Uken 30. mai—5. juni

6TE SØNDAG EFTER PÅSKE

Epistel: 1. Pet. 4, 7—11.

Evangelium: Joh. 15, 26—27 og 16, 1—4.

Det er fremdeles bønner og den åndelige beredskap apostelen Peter oppfordrer oss til på denne første søndag etter himmelfartsdagen. Men evangeliet ser fremover og bebuder Den hellige Ånds komme til Pinse og disiplenes plikt til å vidne om sin oppstandne frelser.

MANDAG: *Jomfru Marias dronningverdighet*, den yngste blant Maria-festene. Den ble forordnet av Pius XII i 1955. Evangeliet er om Maria bebudelse «Du skal bli mor og føde en sønn — og Gud Herren skal gi ham hans fars, Davids kongsstol». Maria-måned avsluttes i dag, og paven oppfordrer alle spesielt i dag til inntrengende å be om Marias forbønn for Kirken og for freden.

TIRSDAG: *Angela Merici*, grunnlegger av Ursulinnenenes orden († 1540).

ONSDAG og TORSDAG: Messe som på Kristi himmelfartsdag.

FREDAG: *Francesco Caracciolo* († 1608).

LØRDAG: *Pinsefasten*. En av de tre største vigilier i kirkeåret (de to andre er påskefasten og julaften). Morgendagens fest er så stor og betydningsfull at dagen alt bærer preg av høytid. Den hellige Ånd kom nok overraskende over apostlene, men de hadde forberedt seg vel til å ta imot den store gave de hadde fått løfte om. Imorgen kommer Ånden over oss: er dørene åpnet i vårt sinn? La oss i hvert fall lese messens tekster, om vi ikke kan delta i pinsefastens messe.

TORSDAG: KRISTI HIMMELFARTSDAG

Epistel: Ap.gj. 1, 1—11.

Evangelium: Mark. 16, 14—20.

Begge tekster forteller oss om Jesu siste møte med disiplene. Vår bønn i dag er at vi mer og mer skal leve med blikket løftet mot Guds rike.

FREDAG: *Augustin av Canterbury* Englands apostel († 604).

LØRDAG: *Maria Magdalena av Pazzi*, karmelittsøster († 1607).

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stillemesse	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00 —
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.30	—
<i>Lunden kapell</i> , Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christies gt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 3388	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	18.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 671	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehus</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

FERDIG MED JACKIE

Husker De det hjertetyngende fotoet her nederst til høyre? Det skulle være mulig - det er bare 1 og 1/2 år gammelt. Hun hadde fått sin mann skutt i bilen ved siden av seg, med hans blod ut over den lyse drakten. Hun hadde stått i operasjonssalen ved siden av legene da de desperat forsøkte det umulige. Hun hadde oppreist og tapper fulgt kisten, med sine to barn — hele veien. En hel verden avtvang hun medfølelse og beundring. I en mørk, forvirret, deprimerende uke i november 1963 gav hun et eksempel på mot og styrke.

Men det er altså en stund siden. Og den samme presse som, da *det* var stoff, hevet seg til patos og lovsanger, begynner visst nå å kjede seg og bli rastløs, hva *Jacqueline Kennedy* angår. Publikum — et visst publikum — skal jo føses. Og pressen — en viss presse — er ikke den som gjør seg kostbar. Slik har det seg vel, at en norsk avis som har inngått en ikke nettopp hellig allianse med en svensk sensasjons-avis, forleden bringer følgende godbit over tre spalter:

JACKIE KENNEDY TRETT AV Å VÆRE SØRGE-SYMBOL

«Jackie Kennedys liv begynner endelig å bli mer normalt og vennene mener det sikreste tegnet på at hun er sunn og frisk er at hun har begynt å beklage seg. Klagene gjelder, ifølge de opplysninger som hennes nærmeste nå og da må(?) gi til sladderspaltene først og fremst menn.

Jackie Kennedy, som i den første tragiske tiden etter mordet i Dallas gjorde mer enn noen annen for å skape en Kennedy-myte, men som senere ble kommersiell og avskyelig (*igjen:?!),* har nemlig oppdaget at det hverken er morsomt eller sunt å være helgen. Ikke når man bare er 35 år gammel — og lever. Eller som en bekjent sa: «Hun vil bli kvinne igjen, helt naturlig, ikke bare enke.»

Hvorfor nevner vi overhodet dette ufine sprøytet? Fordi det er et godt utgangspunkt for noen betraktninger over temaet selvspekt. Vi har alltid ment, og har hatt særdeles nære grunner for å mene, at journalistikken er et respektabelt yrke — ja godt og vel det. Vi lever også i et land der pressen er ukorrupt, vel og bra. Men hva med den *indre* holdning hos enkelte av våre ubestikkelige journalister? Vi er da vel ikke alene om å undres, hvordan de ser ut og hva de tenker, de som slår «stoff» som det her siterte ned på skrivemaskinen. Altfor pent uttrykt vitner det vel om en noe robust menneskelighet?

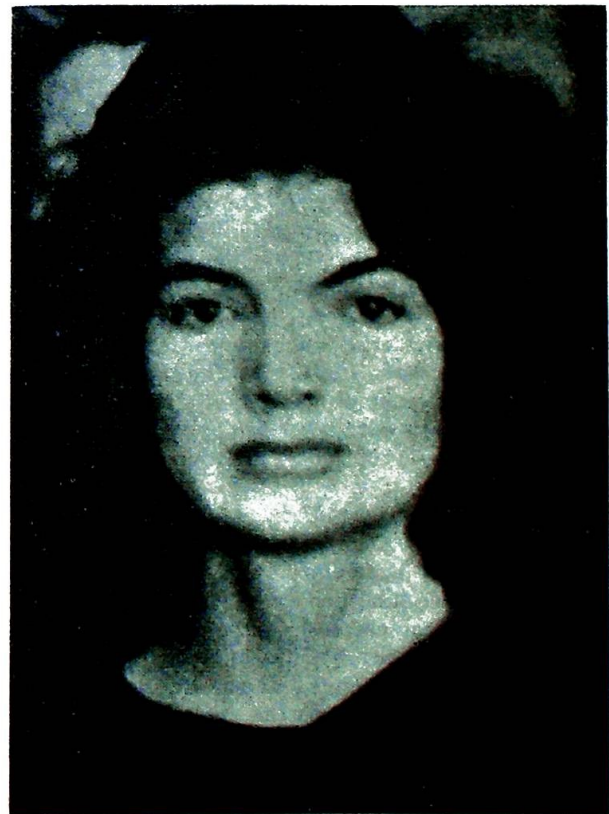
Vi har engang, i en redaksjon utenfor Norge, talt med en yrkes-leverandør av illeduftende sladder-notiser som den ovenstående. Det hører ikke til våre beste minner. Damens yrkesetikk var presset nærmest flat mellom to beinharde setninger. Den ene lød: «Folk vil ha det.» Den andre: «Gjør ikke jeg det, så gjør en annen det». At den førstnevnte påstanden kanskje ikke rommer en naturlov, og at den sistnevnte rommer selve poenget for den enkelte journalist: At det nettopp ikke er *han/hun* som «gjør det», syntes ikke på de siste årene å ha meldt seg som motforestilling for henne. Hennes selvkritikk lå på is — dypfryst på ubestemt tid.

Hva der ellers er å si? Å — bare noen selvfølgeligheter. Som at pressen er et uttrykk for sivilisasjon, og som sådan forpliktet på en viss elementær anstendighet og humanitet overfor det menneskelige fellesskap. Eller at folk som aldri ville te seg skamløst og rått overfor sin familie eller sine venner, eller overfor den ukjente ved siden av en på trikken, de må i et yrke som journalistikken strekke seg til å behandle også berømte, ihjelfotograferte mennesker som — mennesker. De bør helt enkelt føle seg en smule ekle ved å skulle formidle et slikt lavmål av menneskebehandling som denne stofftypen representerer. Om de ikke via fantasien kan føle seg litt forpliktet overfor mennesker de aldri har sett og som aldri har gjort dem noe ondt, så får de i hvert fall finne frem til noe som intet menneske kan leve og arbeide foruten. Det kalles selvspekt.

Noen — presumptivt de ansvarlige — bør skru den særlige kranen godt til. Det er ikke noe tap for norsk presse og opinion. Det forvirrer ikke vår samtidsforståelse. Og redaksjonen får neppe sinte leserbrev: Hvor blir det av vår daglige dosis sladder?

Til gjengjeld bidrar det kanskje litt til den sans for menneskeverd alle våre aviser jevnlig bekymrer seg om på lederplass.

HRM

UTSTEIN KLOSTER

ET NORSK MIDDELALDER

Blir Utstein kloster solgt til katolikkene?

Pavelig kammerherre Christopher Paus underhandler idag på Utstein med eieren om kjøp av klostret med jordeiendom.

Ja — så står det faktisk i «Stavanger Aftenblad» for 2. september 1926. Den fantasifulle kammerherre Paus' initiativ førte ikke til noe, selv om det for 40 år siden skapte en vis panikk på Vestlandet — det var nettopp i de årene da Sigrid Undsets og Lars Eskelands konversjoner til «Rom» hadde skapt krappe bølger og sinte påstander om en «katolsk fare» i Norge.

Vi får vel også si, at den kyndige og kostbare restaurasjon Utstein siden har gjennomgått, den kunne ikke være vesle katolske kirke i Norge ha maklet uhjulpet. Og heller ikke er det greit å se hva vi kunne ha gjort med Utstein kloster i dag, med mindre da kontemplative munkene kunne ha interessert seg for gårdsbruket omkring klostret, og det var altså ikke til salgs.

Nå er Utstein gjenreist — restaurert med den nennsomme hånd som i våre dager anvendes i slike tilfeller. Stavanger Turistforening presenterer resultatet i sin årbok for 1964 (den foreligger nå), og resultatet imponerer. I en vakkert illustrert artikkel, som gir en lyst til å dra sporenstreks til den nokså isolerte øya i Boknfjorden, noen timers båtreise fra Stavanger, forteller Vilh. Sunnanå klosterets omtumlede historie.

Utsteins gjenreisning er en kulturbragd. Vi har ikke, som «St. Olav» i mange år gjorde det til overmål, nistirret på Kirkens middelalderske fortid i Norge — nåtid og fremtid rommer så meget som bør engasjere sterkt vårt slekteledds katolikker, at der er ikke plass for noen virkelighetsfjern fortidsromantikk. Men monumentene er der jo, og når de med innsikt og pietet avkles forfallet, må de tale særlig sterkt til oss — her levde våre katolske forfedre vesentlig det samme bønnens og liturgiens og observansens liv som vi kjenner i dag.

I det følgende, som i alt vesentlig bygger på Vilh. Sunnanås artikkel, gir vi noen trekk vedrørende dette arvegods som norske katolikker bør oppsøke og verdsette, når anledning gis. For der roper stenene.

☆

Svaberg, knatter og steinrik jord — Utstein sett fra skibsleden røber ikke noe av det blide, frodige baklandet cistercienserne elsket og oppsøkte, på Hovedøya og Lyse. Men her har vært boplass allerede for 4—5000 år siden, oldfunnene er mange. Våpen, redskap og — på Østre Amøy — helleristninger av internasjonalt ry. Fra bronsealderen er der steinrøyser, hvor en har funnet blykors med runer — professor Magnus Olsen har antydnet at det kan være forsøk på å kristne gamle hedenske sym-

boler. Hustuftene fra folkevandringstiden er mange, og flere funn tyder på samkvem med England, Irland og Frankrike. Klimaet er forblåst og værhardt — de har nok trengt sitt calefactorium — varmestua — vinterstid, munkene, selv om værlaget skal ha vært mildere i middelalderen. Sommerstid kan det derimot være godt å bo der ute — mange hytter er nå reist langs strendene.

UTSTEIN I MIDDELALDEREN

Snorre forteller at Harald Hårfagre hadde kongsgård på Utstein og bodde der meget på sine eldre dager. Stedet lå strategisk til, og Klostervågen var godt beskyttet mot havet utenfor og i ly for vinden. De mange varde-navn i egnen tyder på, at her har vært varslings-tjeneste — datidens radar! — mot hærfolk som seilte inn fjorden. Det er omkring 1260 at augustiner-munkene reiser sitt kloster — det eneste av de gamle norske klostre som i dag står vel bevart under tak, noenlunde slik som det engang ble reist. En mener at det var Magnus Lagabøter som ga munkene sin kongsgård samt krongodset — så sent som i 1660 var hele 140 bruk ennå mer eller mindre knyttet til Utstein. I 1290-årene var klostret reist og levde i ordnet kommunitet. Augustinerne brukte egnens stein, som godt har tålt det fuktige værlaget vestpå. Nordfløyen var klosterkirken; østfløyen hadde kapitelsal og bibliotek i første, og sovesal — dormitorium — i annen etasje. Sørfløyen rommet refektoriet — matsalen — og kjøkkenet. Og vestfløyen huset matsal, sovesal og andre rom for legbrødrene, arbeidsfolk og andre legfolk som kortere eller lengre tid holdt til i klostret. Nær kirken finner vi klosterporten, som altså ledet inn til et lukket tun — var den stengt, bød det på vanskeligheter å trenge inn i klostret. Utstein var, med sine høye murer, som en festning og vernet godt om sine beboere. Inne i firkanten var der takdekkede klosterganger langs veggene, bygget i vakker gotisk stil.

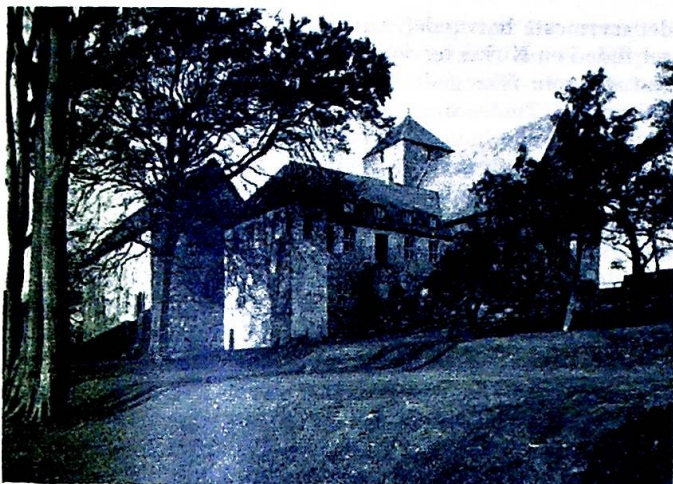

Så vakkert er det nå i klostergården på Utstein.

R ER GJENREIST

LJØ FÅR NYTT LIV

Utstein kloster sett fra haven.

Gårdsbrukene var forpaktet, og svarte avgifter til abbeden. Overskuddet har vært sendt til England og Skottland, med klosterets egne fartøyer. Så ødelagte som de norske arkivsakene fra norsk middelalder er, blir det fint lite vi vet om livet på Utstein, men alt tyder på at det har vært et kultursentrum og en maktfaktor, både religiøst, sosialt og økonomisk. De få dokumenter som er kjent fra klosterlivet i Norge er nesten utelukkende «profane» — kontrakter, rettstvister og lignende. De tier hårdnakket om den fromhet, byggende innsats, neste-kjærlighet og fredsæle trivsel som klostrene jo må ha kjent. Frem mot reformasjonstiden hører vi nok om både økonomisk og moralsk forfall, men vi har ikke i dag muligheter for å referere det til et nyansert helhetsbilde, og arvtagerne hadde vel sine grunner for å understreke nettopp alt som kunne rettferdiggjøre kongemaktens brutale inndragelse av klostergrunnen ved Reformasjonen. I 1536 er da Utstein igjen en verdslig eiendom, utlevert til konge og fut.

FORFALL OG OPPGANG

De nye herrer stelte dårlig med Utstein. Omkring 1630 faller vestfløyen sammen, men allerede like etter Reformasjonens innførelse hadde en sjørøver, Kristoffer Rustung, plyndret og brent deler av klosteret. Nå så det dødsdømt ut.

Omkring år 1700 lysner det, imidlertid. *Johan Frimann*, og etter ham slekten *Garmann* blir eiere, og gjenreiser og innreder klosterbygningene. Utstein blir igjen et kultursentrum, i opplysningstidens ånd. I moderne tid gikk eiendommen over på slekten *Schanches* hender — de er også eiere i dag.

Sansen for det verdifulle ved en så velbevart klosterbygning brøt sent i gjennom — egentlig ble den vel først levende for mange da det katolske initiativ i 1920-årene satte skrekk i somme. Riktignok hadde *Christian Lange*

omtalt Utstein-klosteret i sin nå over hundre år gamle «De norske klostres historie» (hittil vår eneste!), og professor *Johan Meyer* hadde kartlagt arkitektoniske detaljer ved klosteret. Men for folk flest var Utstein bare en særpreget bygning. Kammerherre Paus åpnet perspektivene — «somme såg med ein viss otte på ein mogleg katolsk misjonsstasjon midt i hjarta av Vestlandet», skriver Sunnanå. (Idag er der som kjent tre katolske «stasjoner» i vest, uten at folket derfor er blitt merkbart papistisk!).

Et utvalg satte seg i sving for å skaffe penger, men en innsamling ga heller magert resultat — det var jo også trange kriseår for landet. Men etterhvert kom da bevilgningene, blant annet fra Pengelotteriets overskudd, og i 1935 ble klosterbygningene og haven (jorden beholdt eieren) kjøpt for 37 000 kroner. *Gerhard Fischer* ble betrodd undersøkelsen og restaureringsplanen, og allerede i 1926 hadde vår foretaksomme riksantikvar, dr. *Harry Fett*, slått til lyd for å gjenreise Utstein med praktisk bruk for øye: Utstein skulle ikke bli nok et folketomt «museum», men et levende kompleks.

Det er først etter siste krig at restaureringen, takket være årvisse, rikligere bevilgninger, har skutt fart — ikke minst har Stavanger by vist seg sine kulturelle forpliktelser voksen.

UTSTEIN I DAG

Arbeidet på Utstein er ennå ikke ferdig, men allerede nå ser en, at det gjenreiste kloster vil egne seg godt til konferanser, kurser, m.v. Der er innredet 30 rom, med varmt og kaldt vann (de strenge munkene korsar seg nok i sin grav!) og moderne sanitæranlegg og bad. Når restaureringen er fullført, vil en også finne rom som egner seg for såvel mindre gruppemøter som litt større forsamlinger. Og klosterkirken er en perle. Direktør dr. *Jan Petersen* har skjenket sin vitenskapelige boksamling som grunnstamme til biblioteket på Utstein kloster. Det gamle *scriptorium* skal bli et moderne biblioteksrom. Vestfløyen, som var helt borte, er gjenreist, men i moderne stil. Den rommer resepsjon, kontorrom og en matsal der både tilreisende og andre kan få spise.

Tilhøsten skal Utstein stå helt ferdig. Dersom driften legges opp på konferanse- og møtevirksomhet, åpen for alle, bør også vi katolikker merke oss stedet, for våre mindre gruppesammenkomster. Lokale og statlige myndigheter har tatt storartet vare på denne gamle katolske klostergrunn. Nå blir den til glede, ro og samling for mange. Og går det som vi tror, vil også vi katolikker i fremtiden kunne legge en og annen av våre samlinger — hvorfor ikke en retrett? — til et miljø der hver sten minner oss om de som engang levde, ba og tenkte den katolske tro her i landet.

*Vilh. Sunnanå: «Utstein Kloster» i Stavanger Turistfor-
einings Årbok 1964. Stavanger 1965. 227 sider. Prektig
illustrert.*

DEN MISLYKKEDE MANUFAKTUR

*Fra «Filip Neri og
Roms reformation»
en bok
under utarbeidelse
av
Peter Schindler*

Filip Neri, «Roms anden Apostel» (1515—1595) sættes i Manufaktur-lære hos en rig onkel og en rar, tyk Tante i San Germano ved Monte Cassinos Fod; de har en Filial i Havnebyen Gaëta, hvor et Forbjærg er sprængt, saa en Klippespalte fører ned til Havet — Folk paa Stedet siger, at Bjærgtet brast Langfredag i Jesu dødstime, da Jorden skjælv; her var allerede den gang et søgt Valfartskapel, som ogsaa Den hellige Filip Neri besøgte — og her skete det for ham afgørende...

Det er vistnok vanskeligt at lægge sin Sjæl helt i Arbejdet med Metervarer og Uldtøj; det gjorde Filip da heller ikke, han gav blot det manufakturlige, hvad det havde Krav paa, for det overnaturlige begynte i en generende Grad at præsentere Regning, paa, hvad Guds er, arme Filip kom i Uligevækt, fordi han ikke var helhjærtet med i noget af Kravene; ikke saadan at der var noget at klage paa: den store godmodige Brumbassa af en Onkel var tilfreds og lod skinne igennem at en Dag vilde Forretning, Filial og de famøse 20 000 i Guld være hans, og den elskelige Tante Tyksak med mere end Dun paa Overlæben kaglede som en æggsyg Høne om sin *cocco* (Kylling) for at faa arrangeret et passende Parti, det var hende ikke likegyldigt, *hvem* der en Dag skulde bo sammen med rare Filip i hendes Stuer. Problemet syntes hverken abstrakt eller konkret at interessere Filip selv; sært hvor han streifede om paa sine frie Søndage i Stedet for at spille Boggia eller Terning om en Liter Vin med de andre unge Mennesker, danse brød han sig heller ikke om!

De officielle Kilder melder om tre Lokalteter, han søgte — blot deres Navne — hvad han søgte dær, maa vi spørge andre Kilder om; det drejer sig om Benediktinerabbediet Monte Cassino, og dær søgte han, hvad han havde søgt hos Dominikanerne i San Marco i Firenze: Sjælesorg hos Munkene, Bøger at læse i Skyggen oppe paa Bjærgtet med det vældige Panorama og et religiøst Selskab, han ikke fandt nede i Manufaktur-onklens San Germano; saa drejer det sig om et ensomt Markkapel, gammelt og forfaldent ude paa Bjærgtet, det havde Patrene givet ham Lov at besøge, ligesom han fik Lov at komme i det dype Kapel nede i *Montagna Spaccata* (Spaltebjærg) — hvis man gætter

paa, at han søgte de ensomme Steder for at finde Gud, er det næsten riktigt, helt riktigt er det, at hær søgte Gud ham; og dærmed gik der baade Vinter og Vaar ja paa det nærmeste halvandet Aar. For Filip var Gud ikke spærret inde i en Kirke, og dog søgte han ham ikke i «Guds frie Natur», som ikke godt kan være mere storslaaet end paa Cassinoets Tinde, han søgte Gud i *Rum*, som det jo er lettere at finde ham i en Have end i en Skov, der er mere Intimitet og Intensitet i det lukkede — i Tider, der ikke kendte vore Boligproblemer, talte de om «Lønkamret». Zoroaster, Muhammed, Benedikt, Frans og Ignatius — har alle fundet deres Hemmelighed i *Hulen*: Hulen isolerer og yder Værn mod Blandværk og Lyd, Taushed inde fra Bjærgtet siver ud i Hulen, hær dæmpes Appetit og Begær, der aabenbarer sig altid *noget* i dunkel Taushed.

Filip var ganske umærkeligt blevet isolert omkring sin egen Sjæl, han var maaske blevet lidt af en Eremit og foretrak nu disse Steder for Firences menneskefyldte Prægtkirker, Timerne i disse Kapeller blev hyppigere og længere; Dominikanerne i San Marco, Benediktinerne paa Monte Cassino havde lært ham den «Bønnens Grammatik», som er Meditationens Kunst, men mere end religiøs Teknik var det endnu ikke blevet til; langsomt sker der en Overgang fra formelle «Andagtsøvelser» til et taust Møde med den tause Gud, det er en Latenstid, hvor *noget* er ved at virke i ham, saa han aner, at der snart vil ske noget. Filip blev ikke indhentet af Gud under et Flugtforsøg, hans Temperament var altid ganske imod Voldsomhed, ogsaa mod voldsom Syndighed, han var altid ganske udramatisk; dette gjorde Guds Forehavende med ham vanskeligere; saadanne «fortabte Sønner» som Ignatius og Camillus har lettere ved at «omvende sig» end den rare Dreng, og rar var Pippo Buono («rare Filip»), tilsidst var han næsten ikke andet end rar.

Saa hænder det en Dag, nede i Langfredagskapellet i Montagna Spaccata, at Filip kommer til at se sit rare ansigt i Spejlet. Vi tror, vi kender os selv, ogsaa naar vi ser os i Spejlet, men vi glemmer, at vi ser os selv omvendt af, som andre ser os, vi vil helst tænke paa vort *Jeg*, som vi selv ser os, nødigere som den, andre ser i os, og allernødigst som Gud ser os, særlig da ikke, naar Helligaandens Søgelys er rettet mod vor Sjæl — det var det, der hændte Filip i Klippedybet med Blik gennem Spaltegabet ud over det lyse Middelhav med det evigt rolige Bølgeslag, regelmæssigt som et Aandedrag. Pludselig saa han sig selv, som andre saa ham, og nu forstod han halvkvædede Viser, opsnappede Bemærkninger, ufrivillige Reaktioner og lønlige Blikke — og det var jo lige saa lidt rart, som det var sandt! Lige saa pludseligt blev han vaer, at det Spejl han havde set sit sande *Jeg* i, ikke var af Glas, det var et krystalklart Billede af *Jesus* — i samme Øjeblik brast hans hidtidige Personlighed; hvad han saa i sig selv, og hvad andre saa i ham, blev aldeles ligegyldigt overfor, hvad *Jesus* saa i ham, og hvad han saa i *Jesus*.

Anger kan være to Ting — den rent psykiske Anger: en ikke helt fordervet Sjæls Ærgrelse og Skam over at være, som den er — og den religiøse Anger: Sagen set i Sammenhæng med Gud, Bevidstheden om at have krænket den evige Kærlighed. Foran Spejlet steg Filips Blusel til virkelig Anger — han kalder senere Hændelsen sin «Omvendelse», og den blev en permanent Tilstand. Udover den

RHANDLERS «OMVENDELSE»

citerede Glose (Omvendelse) og at han «med bitre Taarer begræd sin Synder», mæler han ikke et Ord om det skete. Hidtil havde syv Slør dækket Gud for ham, nu flængedes de, som Forhænget i Templet flængedes fra øverst til nederst Langfredag under det Jordskælv, der fik Klipper til at revne. Nu saa han Langfredagens Mysterium i eet Blik, og det betegnede han altid senere som Begyndelsen til sandt Gudsliv. Oplevelsen blev hans *Karfreitags-Zauberrei*, — nu faldt der Lys over den kære Savonarolas klassiske Bog *TRIONFO DELLA CROCE* («Korsets Triumf») nu slog det ud, han havde hørt og sunget: de gamle toscanske Jesuaters *Gesu Amore! Gesu Amore!* saa Jesuskærligheden vældende op i hans sjæl.

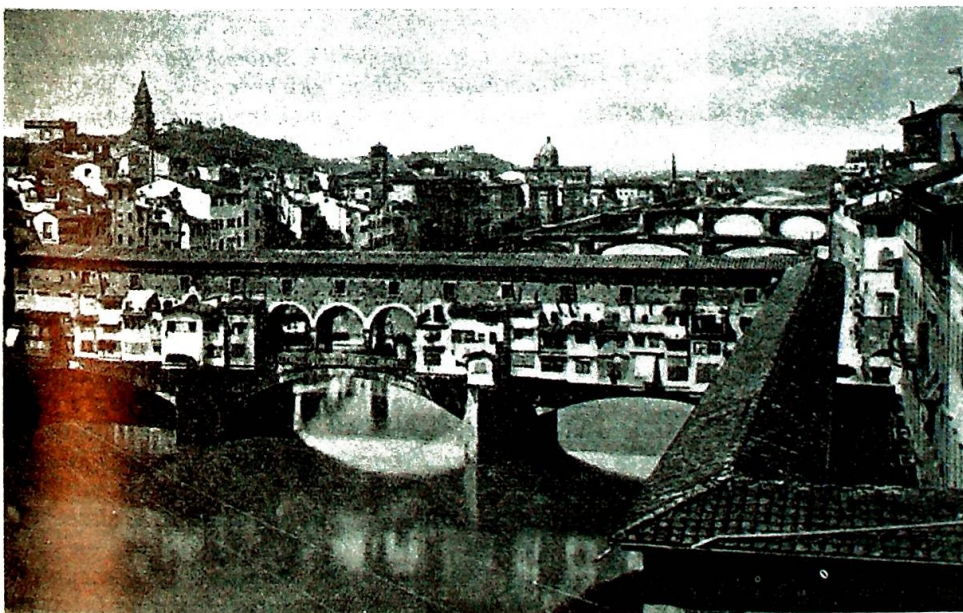
Det var ikke de enkelte Træk fra Jesu Liv der havde passeret Revu for Filips indre Øje, det var ikke Korset isolert, det var hele Kristi Personlighed, der lukkede sig op for ham i eet eneste Indblik. Jesus som Gud og Menneske, Jesus fra Evighedens Dyb til Menneskevordelsen, Jesus vandrende, talende, handlende i Tiden — og den opstandne Jesus i Herligheden efter Himmelfarten som Enevoldskonge af Himmel og Jord, Jesus i sin Kirke, sin Statholder, sine Naademidler og sine Hellige, og Jesus der skal komme igen og fuldende sit fuldbragte Værk, før han lægger den frelste Verden for sin Faders Fod.

Hvor har hans Sjæl de mange Strænge fra, der dirrede for Guds Aandepust i denne Stund? Tal blot om prænatal Disposition, om Hormonbalance og det rette Antal Gener, saa giver disse naturlige Redskaber for Guds Virken alligevel god Plads for to Kilder: Den hellige Skrift og de billedlige Udtryk for den, som *Fra Angelico* har givet i San Marco — og de sølverne Harmonier paa gamle *Colombinis* Harpe, samstemt med det sprøde Malm i *Jacopones* Strængeleg. Der er Stunder, hvor vi spørger os selv, om *Tid* virkelig eksisterer — saadan var det hin Dag for Filip, han havde været ovre i Evigheden. Men der var ikke Taie om en kataleptisk Trance, for han var sig hele Tiden legemligt bevidst, han havde vaagne Sanser, beholdt sin Identitet og var sig den bevidst, han fungerede hele Tiden mentalt indenfor den Begrebsverden, der var hans,

Oratorianerne har bevaret Filip Neris dødsmaske.

der tilgaar ham ingen fremmede Idéer; Aandedrættet var normalt, men Hjertet slog meget stærkt. Selvfølgelig har den aandeligt saa søbre Filip aldrig berettet om den Dialog der udspandt sig — med og uden grammatikalske Ord — mellem ham og hans Skaber og Frelser, og dog kan vi finde nogle af Replikkerne: andre har opsnappet (og nedskrevet senere) Ord og Idéer, som, uden at de vidste det, stammer fra Langfredagssynet. Det var Filips første Forelskelse i Gud, og i en Forelskelsens Dialog bruges der Navne og siges der Ting, som vilde synes udenforstaaende Nonsens og Taabeligheder, dem vilde det være ukyskt at referere og profant at nedskrive. *Secretum meum mihi*, siger Herren: min Hemmelighed er min egen! — og hans Ven respekterer sin egen og Guds Hemmelighed.

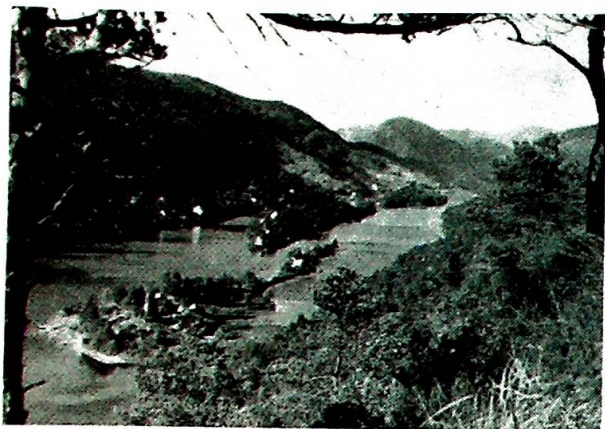

Firenze med Ponte Vecchio - rammen om meget av Filip Neris liv. Blant annet søkte han sjelesorg hos dominikanerne i San Marco-klosteret, hvor han kunne beundre *Fra Angelicos* geniale malerier av troens virkelighet og Paradisets lys. Kanskje var det her han hentet noe av den ydmyke glede som aldri forlot denne helgen, og som kunne slå ut i både overgiven munterhet, frisk selvironi og de rene kløvnestreker, som skulle fastslå — ikke minst for hans beundrere — at han var en narr og en «dåre» i Herrens tjeneste.

Hans uhøytidelige fromhet og smilende overskudd var av det slaget som bare det dypeste livsalvor kan gi et menneske. Vår tid har sett det samme levendegjort i en annen Kirkens mann: Johannes XXIII.

INTERNASJONAL ARBEIDSLEIR VED BERGEN

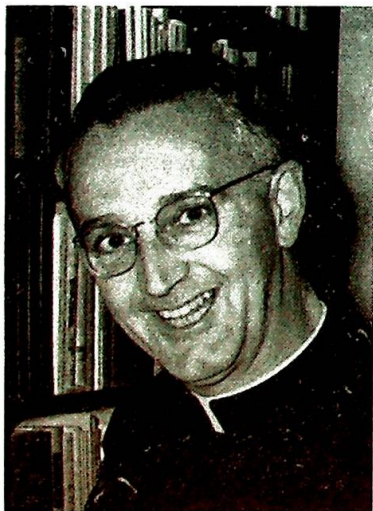

I Samdalen, 17 km sør for Bergen, bygger pastor *Edvard Vogt* opp et retreatsted og møtested under navnet «Seletun». Stedet kommer til å bestå av både nye og gamle bygninger, idet et par gamle røykstover og loft fra Sunnfjord også blir flyttet til eiendommen, som ligger naturskjønt til. I slutten av august vil stedet bestå av spisestue og kjøkken, kapell, to møterom og 16 soverom.

Her arrangeres der fra 20. juni til 30 august en permanent arbeidsleir, og deltagerne må tegne seg for minst 2 uker. Alder ikke under 17 år.

Nærmere opplysninger får en ved å henvende seg til: Den katolske prestegård, Christiesgt. 16, Bergen.

PASTOR
VRANKEN
PREST I
25 ÅR

Sogneprest
dr. Gerard Vranken.

Den 21. mai kan sogneprest *Gerard Vranken* feire 25 års dagen for sin prestevielse. Det var av sin sogneprest hjemme i Amsterdam at han fikk den første impuls til å tenke seg nordover, og da han begynte teologistudier i Rom, hadde biskop Mangers allerede sikret seg hans prestelige fremtid. Krigen forlenget tiden der til hele 11 år — de benyttet han godt, både til videregående studier og pastoralt arbeid. Hans første sjelsorgspost var i Torino, og begynte den oktobernatten i 1940 da engelske fly for første gang krysset Alpene og bombet Fiat-fabrikken.

Til Norge kom han i 1945. De første seks årene var han kapellan ved St. Olavs kirke i Oslo, og siden — inntil i fjor — sogneprest i Haugesund. Nå er det St. Birgitta menighet i Fredrikstad som nyter godt av hans energiske og omsorgsfulle prestegjerning.

Pastor Vrankens kontaktglæde og mange interesser — musikk, sprog, reiser og friluftsliv — har vunnet ham tallrike venner over alt hvor han har virket. «St. Olav» har også sitt å takke ham for vi har i årene siden krigen bragt ikke så få bidrag fra hans villige penn.

Selve dagen tilbringer pastor Vranken i Amsterdam (adressen er som om han selv bestemte gatenavnet: *Palestrinastraat 2, Amsterdam Z, Nederland*), men bare 3—4 dager senere er han igjen tilbake i Fredrikstad.

«St. Olav» føyer sine lykkønskninger til de manges.

PATER PIRE:

«DET ÅPNE HJERTE»

GAVESALG FOR EN
GOD SAK

Nobelpristageren pater *Dominique Pire* har en forening med Nunge Norges-venner som kaller seg «Hjertet åpent mot verden». Fra 25. mai til 2. juni arrangerer de et gavesalg i Bogstadveien 49 c, til inntekt for hans virksomhet, nærmere bestemt hans Fredsuniversitet, «Fredens øy», som er et «hjelp-til-selvhjelp»-foretagende i Pakistan, samt hjelp til afrikanske flyktninger.

Gavesalget omfatter blant annet gaver og gjenstander fra India og Japan, vennligst skjenket av de to lands ambassader i Oslo. Også norske firmaer og velgjørere bidrar, og innbys fortsatt til å bidra — varer kan bli avhentet dersom en ringer til Tone Schou Wetlesen, tlf. 53 78 01.

Vi finner flere gode grunner for å anbefale gavesalget, som blir åpnet tirsdag 25. mai kl. 19, og holdes åpent hver dag kl. 12—21.

Kirkedag i Stabekk

Menigheten i Mariakirken i Stabekk har vært dyktig til å arrangere årlige «kirkedager» av meget fin kvalitet. — Søndag den 30. mai innbyr den igjen til et godt forberedt arrangement — for 6. gang. Kl. 13 er det kirkekonert, hvor det har lykket å få operasangeren *Jonas Brunvoll* til å synge, akkompagnert av organisten *Wolfgang Olafsen*.

Kl. 14.15 er der kunstnerisk underholdning i foreningslokalet. Sangerinnen *Anne Nyborg* synger sanger fra «Haugtussa», til tekst av *Arne Garborg* og toner av *Edvard Grieg*. Skuespilleren *Finn Kvaem*, en av de drivende krefter på *Det Norske Teatret*, og *Anne Nyborg* fremfører så utdrag fra forestillingen «Dans ropte fel». Videre vil pianisten pater *Thoralf Norheim* spille verker av *Sinding* og *Grieg*. Programmet byr også på et lynlotteri med verdifulle gevinster.

Primus motor i opplegget er, som tidligere, skuespilleren *Rolf Sand*, som i disse årene har greid å få en rekke førsterangs scenekunstnere og musikere til å medvirke. Også i år fortjener tiltaket bred oppslutning og interesse.

BLIKK på TIDEN

DEN TIDLIG DØDE

■ I slutten av april ville Ronald Fangen ha fylt 70 år — hvis han hadde levd. Det er en kjærkommen anledning til å minnes ham, og måle savnet av denne menneskelige og høyt begavede åndsarbeider. For de unge er han bare et navn — han bør bli noe mer. Et godt og allsidig spesialnummer av tidsskriftet «Kirke og Kultur» (5, 1965) er viet ham, og Gyldendal har som Fakkell-bok — dvs. prisverdig billig — sendt ut et utvalg av hans essays ved Carl Fredrik Engelstad. Den viser en bredde i viten og kultur, og en dybde i forståelsen som alene Sigrid Undset har vært sammen med ham om å representere på den kristne fløy av kulturlivet siden århundreskiftet. Da Fangen hadde gjennomlevd sine mest overflatiske konvertitturnykker i Oxford-bevegelsen, og kristentroen ikke lenger bare var en «sak», men selve det samlende båndet i tilværelsen og i hans egen personlighet, begynte en kristen syntese å få konturer i Ronald Fangens forfatterskap. Så kom krigen, fengslingen. Og etter krigen: Adskillige skuffelser over hans i troen ikke fraskilte brødre, hurtig avbrutt av den fly-katastrofe på Fornebu som altfor tidlig endte hans liv.

Med hans død åpnet det seg en veldig bresje i norsk kristen liv. Den er aldri blitt lukket. Og alle er ikke like villige til å glemme den tragiske uforstand denne kulturåpne kristne måtte kjempe med, på en kant hvor en bedre burde ha forstått hans hjerteanliggender. I «Morgenbladet» (29. april) skriver Erik Egeland blant annet, i en myndig og skarptenkt artikkel:

«Ronald Fangen hadde store og konstruktive ideer om en kristen kulturkamp i Norge. Under krigen syslet han med tanken om å skape en avis hvor der skulle utarbeides bidrag til kristne og forsonlige løsninger på samfunnskonflikter i den fredstid som måtte komme, et organ for kristent inspirert innsats i ide-debat og kunstliv. Det ble «Vårt Land».

Han var klar over at etterkrigstidens Norge sårt ville trenge innsats av politikere med en levende kristen overbevisning. Han var inne på tanken om å danne et tverpolitisk, eller overpolitisk organ av personlig kristne mennesker fra hele landet. De skulle i fellesskap kjempe for at kristne grunnverdier fortsatt kom til å gjennomsyre norsk samfunnsliv. Det ble til Kristelig Folkeparti.

Han så for seg et kristent kultursentrum hvor arbeidere og arbeidsgivere, befall og menige, kirke og arbeiderbevegelse kunne møtes til saklig og konstruktiv debatt, — et kraftsentrum med særlig ansvar for hjemmets, familiens og oppdragelsens problemer. Det ble kirkeakademiene. Ikke dårlig, men alt sammen enten for smått eller uforpliktende.

Skal man tro dem som nu vidner om Ronald Fangen, er der altså skjedd et ganske fryktelig fall i tingene. Man fornemmer det også i «vidnesbyrdene» selv, fulle av humanistisk løsprat som enkelte av dem er.

Det er ikke lite av et mysterium at det gikk som det gjorde. Forklaringer melder seg, men dekker ikke hele forholdet. Korsmennene i Fangens «lost generation» måtte kjempe en uhyre tilspisset trefrontskamp: Mot den materialistiske venstreradikalismen og mot den høyre-radikale nazismen, og sist men ikke minst — mot den tunge og erklært kulturfiendtlige pietistiske hjemlige fylking. Den siste anspennelsen var ubetinget tragisk og ødet krefter som skulle vært satt inn både overfor de ateistiske totalitære ideologier og borgerlig materialisme.

Der manglet ikke begavelse i Fangens krets. De fleste i den har hver for seg «gjort det godt» i norsk samfunnsliv siden.

Den gang, i annen halvdel av tredveårene, kjempet de sammen, og med sin åpenhet og mobilitet skulle det ha vært den en smal sak, enten langsomt å vinne sine mistenksomme motstandere i den kristelige leir eller om nødvendig utmanøvrere dem.»

Slik gikk det altså ikke. Det er, som Erik Egeland så riktig antyder, noe av en tragedie, ikke bare for norsk kristendom, men for norsk åndsliv som helhet. Og det er ikke minst et tungt og sjelden innrømmet ansvar.

PASIFISME MED BIHENSYN?

■ Pasifismen er oppe til debatt — det skulle nå ellers bare mangle, slik som verdenssituasjonen arter seg. I et intervju med ukeavisen «Dag og Tid» og i en fjernsyns-debatt har biskop Johannes Smemo gitt klart og konsekvent uttrykk for et syn som vel svært mange vil synes er blitt definitivt uaktuelt — ja virkelighetsfjernt — gjennom atomkrigens mulighet. Andre kristne røster — dr. theol. Thorleif Boman og professor Johan B. Hygen blant dem — har markert standpunkter som virker mer innsikt på den virkelighet vi faktisk har å bakke med.

Norske pasifister har utfoldet en økt aktivitet og propaganda de siste årene. Den innbyr til forskjellige refleksjoner. Hvis den er strategisk lagt opp, må den i øyeblikket registrere et visst tilbakeslag. I jubileumsåret for både 1940 (9. april) og 1945 (8. mai) er der unektelig mangt å forklare, om berettigelsen i å avskaffe forsvaret, selvom den militære situasjon altså er radikalt forandret til det værre — ja til det håpløse. Et meget tankevekkende bidrag gir i hvert fall tidsskriftet «Pax» (nr.3 i år) til debatten om katastrofen i 1940.

Av varig og betydelig skadevirkning for pasifismen i Norge ville det visst imidlertid være, dersom fredsarbeidet og en ultra-radikal kulturpolitikk ble nærmest identifisert i folks oppfatning. For fredssaken ville det være en både unødig og uklok belastning, dersom en ganske hatsk holdning til kirke og kristendom ble et fremherskende trekk ved fredspropagandaen. Mange ville føle det som ikke bare en objektiv usaklighet, men som en betydelig taktisk dumhet.

For det første er det klosset av pasifistene å undervurdere den ikke ukritiske, men våkne interesse for deres standpunkter som nå langsomt, men sikkert vil måtte arbeide seg frem på kristent hold. Hvis pasifistenes rekke i en overskuelig fremtid overhodet skulle bli merkbart tallrikere, vil rekruttene trolig for en god del komme fra de troende kristne, ettersom den totale krigs utfordring til den kristne etikk slår ned med full tyngde i sinnene. Den ampere og ensidige antikristeligheten kan bare bremse kraftig på en slik utvikling.

Og videre har der vel også hittil vært adskillige organiserte fredsvener i Norge som skal ha seg ettertrykkelig frabedt at deres innsats samtidig tjener kristen- og kirkefiendtlige målsetninger — for eksempel en konsekvent nedvurdering av den kristne moral.

Til de sistnevnte hører tydeligvis ungdomslærer Helge Solenn. Han har forgyeves, hevder han, søkt å komme til orde — sammen med mange andre — i tidsskriftet «Pax», og tar sin tilflukt til «Vårt Land» (7. mai). Her unnsier han i et åpent brev og med adskillig bestemthet en slik utvikling i fredsarbeidet, påstår at folk som ikke ønsker den, har vondt for å komme til orde, og melder seg med brask og bram ut av Folkereisning mot krig.

Representanter for tidsskriftet/forlaget «Pax» og for Folke-

«Pax» — fredsarbeid med slagside?

reisning mot krig har (blant annet i «Arbeiderbladet») energisk tilbakevist hans anklager som usaklige, og krevet frihet til en åpen verdidebatt. Det er prinsipielt deres selvfølgeligelige rett. Men det fjerner ikke ganske det utvilsomme inntrykk, at fredspropagandaen i Norge for tiden påfallende ofte fremmes av folk med en solid partiskhet i kristendommens disfavør — en tendens og ensidighet som i og for seg er fredssaken fremmed.

Vi har ikke noe imot en redelig pasifistisk overbevisning, og vi mener det er riktig når Kirken mange steder i verden har gått inn for å skaffe mennesker, som av samvittighetsgrunner avviser militærtjeneste, en anerkjent og lovbeskyttet status. Kombinasjonen pasifisme og militant ateisme turde være et svært begrenset miljøfenomen i Norge. Og det er en nærsynt og kostbar feilvurdering å tro at den kan tjene fredsarbeidets sak på en kulturgrunn som vår.

I FISTEL

■ «Verschlimmbessern» er ett av disse gode tyske elastikk-uttrykk som vi må bruke en hel setning til, på andre språk: Det betyr noe slikt som å «forbedre til det verre». Uttrykket kommer oss usøkt i minnet over det siste nummer av antroposofenes tidsskrift «Horisont» (1-1965). Det har nå fått hele tre redaktører, men dessverre ennå ingen korrekturleser — også i dette nummer holder «Horisont» makelig den norske tidsskrift-rekorden i trykkfeil og slurv.

Det betyr jo allikevel mindre, dersom innholdet er godt. Og med interesse leser en både en opptrykt, profetisk artikkel fra mellomkrigstidens «Janus» og en god, reflektert kritikk av svensken Bengt Nermans omdiskuterte bok «Demokratins kul-

tursyn», ved Nils Magnus Bugge. Men det er unektelig oaser på vandringen gjennom et tykt hefte.

Den nye, yngre redaksjon vil løfte arven fra Alf Larsen og det dyspsindige opposisjons-tidsskriftet han utgav i de radikale 30-årene. Det er et alt annet enn lett foretagende, og lykkes bare måtelig. Ganske særlig har redaktør Idar Aarheim en uheldig hånd, han presterer med forbløffende treffsikkerhet å fastholde Alf Larsens svakheter, og la hans ånd, vidd og kunnskapsmengde fare. Aarheims prosa er en ille pompøs selv-proklamasjon, der anliggendet ikke på noen måte holder mål med den storladne og forvokste form — den er da også, som en kunne vente, endt som føljetong i «Dusteforbundet».

Alt dette er å beklage — et tidsskrift bygget på antroposofiske tanker er ingen uvelkommen impuls i norsk åndsliv, og har insiterende problemstillinger å tilføre det. Med folk som Ernst Sørensen, André Bjerke og Aasmund Brynildsen i staben av medarbeidere tør en vel håpe, at «Horisont» får en velgjørende innsprøytning av selvvironisk måtehold — noen av tankene fra den kant er for interessante til å ende i det almene kaldflir over uferdige stemmer som sprekker i fistel.

GULLPENN I DANS

■ De gode skribenter er jo nemlig oftest de mest lavmælte. Odd Hølaas' yndlings-genre er ikke de pretensiøse nattetanker, men den fint anslatte, lyriske naturstemning, eller det varmende lune i kontakten med mennesker. De sistnevnte behøver ikke å være «betydelige», ennskjønt han skriver ypperlig om dem også, som i fjorårets bok «Øyne som ser». Hos Hølaas blir de betydelige, gjennom selve den innlevende betraktning.

Når denne sansevare sørlending skriver forelsket om vår i Norge (som i «Dagbladet» 11. mai), synger det i mange strenger. Dette er en gullpenn i dans:

«Sikkert er det at jeg opplevde tre ganger vår en gang i Norge. Først rugdetrekket i vårmorgenens halvllys inn i heiene på Sørlandet, der en med kinesisk tålmod ligger og er ett med kratt og lyng. Og så endelig dette lange bløte pift over ens hode som alt og ingenting er, men et streif av mysteriets vinger. Da er vel våren på Vestlandet noe annet. Samme våren gikk jeg fra kvaps og snøløsning ved Myrdal den bratte siksak veien ned til Flåm. Før vi blir for lyriske, la oss si det som det er. Den makeløse norske våren tar et halvt års ufyselig vinter og heller den nedover dalsidene. Med bulder og brask. Men å gå den snau milen fra høyfjell og ned i fjordbunnen var å skride ned gjennom en opera med stadig sterkere orkesterstemmer. Det sang omkring meg, og det sang i meg selv. Det var som jeg ennå hadde den rene og friske fjell-luften i lungene. Desto dypere åndet jeg inn den tunge groe og ange av drivende vår i fjordbunnen. Men så det lange kast på vårens vei til nord i Finnmark. En tar vinteren igjen. Men i Tromsø-sundet blir en møtt av varselet om at nå er den underveis. Bare som duft, det sterke pustet av snø og sevje — Nordlandsaromaen. Endelig og omsider stryker våren innover Finnmarksvidda i solblanke døgn — uten andre skyer på himmelen enn små svermer av mygg. Det er å oppleve jorden nyskapt å vandre over vidda, mens vapussen med vippende kofte, på krokete bein og bløte komager opp og ned gjennom kjerr og kratt, over irrgroen mose og tonende flekker av ungt gress fører en gjennom slynger av fuglelåt, fløytende og melodisk, sint og skremt, mens lattergåsen nysgjerrig kommer ned for å se på en. Hvem har vel fullført symfonien over våren, over den norske vår, renere enn Henrik Wergeland i de par linjer til det norske folk, «hvem gud odlede land og hav fra Lindesnæs, fjernt bag hvilken egen suser i sin fylde, og til Nordcap, hvor multerne krybe til stranden, forfulgte af Sneen.»

Så kort er jo også den høyt besungne årstid, at når dette skrives er det vår, men når dette leses, kan det — tvi! tvi! — være sommer!

Frater Candidus

velg riktig tobakk

GB-62

mild og moden
aromatisk og velsmakende
SKANDINAVIAS MEST SOLGTE TOBAKK

TIEDEMANN'S GUL

NYHETER FRA VATIKANET OG VERDEN

● VATIKANET OG NAZI-TYSKLAND ● INTERKOMMUNION MELLOM KATOLSK OG ORTODOKSE KRISTNE ● FELLESKOMITÉ KATOLIKKER-KIRKENES VERDENS RÅD

* Diplomatiske noter mellom Den Hellige Stol og Nazi-Tysklands regjering i tidsrommet 1933—1937 er nå blitt utgitt av det Katolske Akademis kommisjon for nutidshistorie i Bayern. Kardinal Julius Döpfner, erkebiskopen av München, erklærte under en pressekonferanse at de tyske biskoper er tilfreds med det arbeide kommisjonen har nedlagt, og at når det gjelder hele tidsrommet 1933—1945, er der hverken dokumenter eller forskningsresultater som kirken bør frykte. At enkelt-personer i kirken eller i katolske organisasjoner viste svakhet i nazi-tiden har selvfølgelig inntruffet. Det har kir-

ken selv pekt på. Som et samfunn av mennesker har den nødvendigvis også svikt og feil i sin midte.

Kardinal Döpfner vendte seg derefter, med tydelig adresse til blant annet en artikkelserie i det kirkefiendtlige ukeskriftet «Der Spiegel», mot forsøkene på å utnytte en ensidig og urettferdig skildret fortid som slagvåpen i nutidens debatt. Kardinalen mente at det her var begått urett mot både personer og organisasjoner.

* En uformell samtale mellom tyve representanter for den katolske kirke og

Kirkenes Verdensråd har funnet sted i den reformerte bispegården i Crêt-Bérard ved Lausanne, Sveits. Teologiske og praktiske spørsmål i forbindelse med misjonsarbeidet ble drøftet. «Vi er oss bevisste, at kirkenes splittelse og derav følgende rivalisering i forkynnelsen stenger for menneskene, og gjør det vanskeligere for dem å nå frem til Kristus», heter det i et felles-kommuniké fra konferansen, som også drøftet mulighetene for felles studium og samordnet forskning når det gjelder mål og midler i kirkens misjonsgjerning.

(Forts. n. side)

DET STILLE TOG

EN HUNDREÅRING MED BARE VENNER

Norges Røde Kors er hundre år i år, og har utgitt beretningen om dette første sekels innsats (Martin Sæter: «Over alle grenser.» Aschehoug - 232 sider. Illustrert). Det er en saga om mennesker som, fra Røde Kors' sveitsiske stifter Henri Dunant og frem til i dag, «måtte gjøre noe» med menneskers mangeartede elendighet, i krig og i fred.

«De gode gjerninger redder verden», skrev Bjørnson. Verden ville i hvert fall vært et langt ondere sted for millioner, dersom Røde Kors aldri hadde vært til. Beretningen, som er velgjørende stillferdig, uten ha-stemt humanitets-patos, forteller en fin historie om konkret nestekjærlighet og håndgriplig ansvar. I det gode billedmaterialet finner vi det uimotsætelige fotoet her til høyre, av en liten flyktningegutt som får sitt første par nye sko. Så megen lykke skapt med så små midler —!

Mange kaller på vår gavmildhet — Norges Røde Kors ber i år — under sitt utmerkede slagord «Hjelp oss å hjelpe» — om en «folkegave». Den vil vi gi vår anbefaling. Vi står alle i stor gjeld til dette veldige barmhjertighetsforetagende. Tiden vi lever i er ikke nettopp idyllisk — hjelpsomheten må bli en del av vår livsform, en del av den oppdragelse til realistisk menneskelighet dette slektsledd gir videre til det neste. Å kunne hjelpe, om aldri så lite, er ikke bare en «plikt». I en verden som vår er det et privilegium.

PAVE JOHANNES XIII's DAGBOK

er dessverre ikke oversatt til noe skandinavisk språk, men vi har eller kan skaffe følgende:

JOURNAL OF A SOUL, engelsk, 453 s., mange illustrasjoner. Innb. i blå shirting . . . . . kr. 55.—

GEISTLICHES TAGEBUCH, tysk, innb. shirt. . . . . » 63.—

Fransk og italiensk utgave kan også skaffes.

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1 - Tlf. 42 31 70

Åpent til kl. 16, lørdager til 14

Bare to slags katolikker?

Herr redaktør.

Borghild Krane peker i et innlegg i bladets nr. 9 på en viss ensidighet i katolsk presse. I en artikkel i samme nr. synes Gunnell Vallquist på sitt vis å understreke dette.

Å dele kirkens medlemskap opp i typer eller grupper skulle synes mer enn fåfengt, så stor som mangfoldigheten innenfor verdenskirken er. Men skal det gjøres må en ha lov til å påpeke at de to typer Gunnell Vallquist søker å utskille sammenlagt bare utgjør et lite mindretall, her hjemme vesentlig bestående av «intellektuelt» utstyrte konvertitter. Den tredje type, den som overhodet ikke nevnes, det langt overveiende flertall, er det ganske alminnelige menneske, «the man in the street». For denne «type» er nyansene små. De setter ikke «Kirke og kristendom» eller «Kristendom og Kirke» i et kunstig motsetningsforhold. De to ting er for dem et og det samme uten subtile distinksjoner. Ellers lever de sitt daglige liv midt i denne verdens materialistiske jag og strev. Hva disse mennesker, for det meste vel ubevisst, venter av kirken er ikke lange utredninger om detaljer fra et for dem fjernt og relativt fremmed «konsil» (kirkemøte). Heller ikke er det de mange detaljer fra liturgiens eller kunstens opphøyede sfærer. Hva de lenges etter og kanskje savner er simpelthen pastoral omsorg. Såvel pressen, som prestene og de høyintellektuelle skribenter gjorde vel i ikke å tape denne sannhet for megget av syne. «Mens gresset gror, dør koen», sier det gamle ord.

H. Kielland Bergwitz.

Vår kjære søster

JOHANNA FRANCISKA WRODNIGG

døde 2. mai, 89 år gammel.

St. Franciskussøstrene.

Den døde anbefales til de troendes forbønn.

* Det tyske katolske bispemøte har avvist tanken om økumeniske gudstjenester, i de regler det nylig har gjort kjent for økumenisk arbeide. En kirkelig enhet som ennå ikke foreligger, bør ikke foregripes gjennom felles-gudstjenester, da det kan forvirre de troende, heter det blant annet. De tyske evangeliske biskoper har allerede på sin side i januar uttalt seg i tilsvarende retning. Når felles bønn finner sted, bør det skje i passende rom utenfor kirkerommet, og liturgiske klær bør ikke anvendes. Fellesbønn i kirkehuset, hvor en katolsk prest forretter sammen med en evangelisk pastor, krever særskilt tillatelse fra biskopen.

Med tanke på de mange gresk-ortodokse som i dag er kommet til Vest-Tyskland for å ta arbeide, besluttet det samme bispemøte at disse skal ha åpen adgang til såvel nadverden som andre sakramenter i katolske kirker når de selv ønsker det. Samtidig oppmuntres sogneprestene til villig å stille sine kirker til disposisjon for sine gresk-ortodokse kollegers gudstjenester etter orientalsk ritus.

* En katolsk-protestantisk plan for opprettelse av et spedalske-sykehus i Kerala, India, er blitt gjort kjent i Øster-

rike. Det er Caritas-organisasjonen i erkebispedømmet Wien i samarbeide med den østerrikske evangeliske kirkes kvinne-organisasjoner som går sammen om foretagendet, og som har opprettet en felles giro-konto for innsamlingen til sykehuset.

En regner med 15 millioner spedalske i verden — de fleste i områder av verden hvor økonomien svikter når det gjelder mot-tiltak.

* Islams åndelige sentrum, det berømte Al Azhar-universitetet i Kairo, innbød nylig kardinal König, lederen for det katolske Sekretariat for kontakten med ikke-kristne, til å holde foredrag om «Monoteismen i verden idag». Innledningsvis ga kardinal König en oversikt over monoteismens historie, like fra Moses, som først forkynner troen på den ene Gud. Meget taler for, sa kardinalen, at verdens to store monoteistiske religio-

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispesgården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Arendal
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Bergen
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Hønefoss
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Lillestrøm
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Tromsø
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Trondheim
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tønsberg
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tønsberg
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tønsberg
Bispesgården		
St. Olavs Kirke,	}	Tønsberg
Bispesgården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

MARIKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 2. juni: Medlemmene tar del i aftenmessen i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter hyggelig samvær i foreningslokalet.
Alle katolske damer er velkommen.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68

Kontortid 12—13 mand., onsd., fred.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK
INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.
P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

ner, kristendommen og Islam, vil kunne nærme seg hverandre. Der finnes en bred basis for en slik tilnærming, selv om meget skiller på det teologiske plan.

Kardinal Kønig advarte samtidig mot ubetenksomme enhetsbevegelser som kunne lede til religiøs likegyldighet og liberal ateisme. Det gjelder for de ansvarlige innen de monoteistiske religioner å fremme gjensidig forståelse og toleranse uten å falle i utviskende og konturløse forestillinger. Et positivt samarbeid på det religiøse, moralske og sosiale område kunne vokse frem av en slik toleranse, mente han.

* Påstandene om en «avspenning» mellom kirke og stat i Ungarn motsies av stadig nye angrep. Det eneste fremskritt måtte da være at regjeringen i Budapest nå meddeler avsettelser av prester gjennom bispekontorene, istedetfor — som før — å gjøre det direkte. Det meget store antall avsatte prester i Ungarn tvinges for det meste inn i industrien, men blir straks arrestert og dømt for «propaganda» og «spionasje» dersom de blant sine arbeidskamerater fortsetter å forkynne sin tro. Samtidig fortsetter Kadarregimet sine forhandlinger med Vatikanet, og søker ellers overfor verdensopinionen å gi inntrykket av en «normalisering» av forholdene i Ungarn.

En lignende utvikling kjennetegner kirkens stilling i Tsjekkoslovakia. Også her er forhandlinger i gang, men i en mistenksom og lite forekommende atmosfære og trykket av press og inngrep fra kommunistenes side. Således har Vatika-

net vegret seg for å utnevne som generalvikarer personer som åpenbart er regjeringens kandidater, og som den øyensynlig regner med å kunne komme svært lett overens med. I Rom mener man at Kirkens frihet og uavhengighet må finne andre garantier enn gjennom et lett gjennomskuelig regjeringsforslag i kirkelige utnevningssaker.

LYDBÅNDTJENESTEN

Betaling for utlånt lydbånd bes vennligst sendt ikke til St. Olav Bokhandel, men til Lydbåndtjenesten, Dybwadsgt. 1, Oslo 3.

FORAN ANSGAR-STEVENET

MINST 30.000 DELTAGERE VENTES DE TRE JUNI-DAGENE I HAMBURG

Ansgar-stevnet i Hamburg 18.—20. juni forberedes med energi og organisasjonsevne, og alt tyder på at resultatet blir noen uforglemmelige dager i den gamle Hansa-staden. Representanter for arrangørene og for de fem nordiske deltagerland har vært samlet til arbeidsmøte i København og lagt opp detaljer i de store felles-manifestasjoner.

Disse finner som bekjent sted på Hamburger Stadtparks Festplass. Ved de store

gudstjenester vil deltagerne være samlet i en stor krets omkring det åpne «alterteltet», men ved foredrag og lignende vil tilhørerne danne en halvsirkel. Kapasiteten er nærmest ubegrenset, idet plassen er stor og et høytaler-anlegg, som har bestått sin prøve ved eukaristiske kongresser såvel i München som i Bombay, vil tillate alle å følge godt med. Plassen kommer til å bli inndelt i 12 felter, slik at såvel samling som oppløsning av menneskemassen kan skje hurtig og uten hindringer. Ved de store høytidelighetene vil et horn-orkester på 220 medlemmer og et kor på 120 sangere delta.

Man har også tenkt på deltagernes materielle behov. Blant annet vil 100 fri-

<p>KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER</p>	<p>Norske Fina ^A/_S Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG > 12 371</p>	<p>C. HANSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD</p>
<p>KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190</p>	<p>Byens spesialforretning Olsson TAPÉT OG GULVBELEGG Agentgt. 2 - Tlf. 17 080</p>	<p><i>Andr. Panne</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945</p>
	<p>EDVARDSEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad</p>	<p>ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad</p>
<p>O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840</p>		

villige sørge for at 10 000 poser med et kaldt måltid (pølse, knekkebrød, sjokolade, epleaft, etc.) blir å få kjøpt på festplassen den søndag da stevnet avsluttes, og mange ikke skal tilbake til sine kvarter. Også restaurantene i nærheten er varslert om stor-innrykk.

Med det første foreligger en detaljert stevneplan, med praktiske opplysninger og kart, som skal gjøre oppholdet i Hamburg så lett og behagelig som mulig. Ellers er der sørget for informasjonskiosker, førstehjelpsvakt, og mange andre nyttige ting, når først et slikt masse-oppbud skal gjennomføres.

Som kjent kommer hele 14 nord-tyske og nordiske biskoper til å delta i stevnet, såvel som kardinalene *Bea* (Rom) og *Frings* (Køln) samt den apostoliske nuntius i Tyskland, erkebiskop *Bafile*. En regner med at minst 30 000 deltagere vil fylle festplassen ved de store fellesmøter.

PAVE PAUL KALLER
JESUITTENE TIL KAMP
MOT ATEISMEN I VÅR TID

* Jesuittene skal velge ny ordensgeneral, og har sendt representanter fra hele verden til sitt generalkapitel i Rom.

Pave Paul har holdt en tale til kapitel-fedrene, og særlig pålagt ordenen, at den i tiden som kommer konsentrerer en god del av sin energi, lærdom og innsats om kampen mot den moderne ateisme. Han ba dem sette seg nøye inn i ateismens tanker, planer og metoder.

Samtidig har forlaget «Vitenskap» i Moskva utgitt et verk med titelen «Kommunisme og religion», der «faren ved en modernisert religion» understrekes, og alle forsøk på å tilnærme de to størrelser til hverandre avvises som umulige. Boken skal tjene «den vitenskapelige kommunismes uforsonlige kamp mot religionen».

LITTERATUR

Sinnets helse

Tollak B. Sirnes: Sinnets helse.
Fakkell-bok. Gyldendal forlag.

En kjent norsk psykiater — Trygve Braatøy — bemerket engang at der er adskillig stormannsgalskap i psykiatrien, for psykiatere er mennesker som tiltar seg å forstå andre, analysere deres motiver, avsløre hemninger og holdninger, trekke opp livsmønstre, og til syvende og sist får — eller ønsker å få — det ord på seg at de kan forandre menneskers personligheter.

Men til dags dato har den menneskelige personlighet undratt seg den entydige utforskning, og sannsynligvis blir verdensrommet utforsket før vitenskapen når å trenge til bunds i menneskesinnet.

På bakgrunn av de manglende objektive holdepunkter, blir de forskjellige skoler og retninger innen psykiatrien og psykoterapien sterkt preget av sine skapers subjektive syn og opplevelser. Mot slutten av det 19de århundre var tidsånden på mange måter preget dels av et moralsk fortielesssystem ikke minst på det seksuelle område, og på den annen side av en strømning i det hele åndsliv, ikke minst hos dikterne — hos oss Ibsen, Strindberg, Skram, Hamsun for å nevne noen — henimot dristige, nesten søvnjengeraktige ferder inn i menneskesinnets

(Forts. n. side)

BERGEN		
 BOK-OG PAPIRHANDEL AKSJESELSKAP Strangt. 4 - Telefon 15020 - Bergen	UR hos FINCKELSEN	 En gros - Telefon 10106
WILLY BJARNOLL Malermester Tlf. 75 573	I Nygårdsgaten v/Eldorado og i Sletten Shopping Senter	JACOB L. BERSTAD Kontorutstyr Bergen - Oslo
 FORSIKRINGSSELSKAPET VESTA STIFTET 1880 SAMMENSLUTTET MED ÆOLUS OG <i>Bergens Brand</i>	Etableret 1859 Telegramadresse Drevelin S. DREVELIN's EFTF. Kirurgisk instrumentmaker Bandagist Christian Michelsensgt. 5 - Telefon 13 181 Ortopedisk Verksted - Polioinstituttet Telefon 99 323	 Størst utvalg i moderne kjøkkenmaskiner DIDR. ANDERSEN & SØN A/S Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090
A/s Smith Sivertsen's BAKERIER & CONDITORIER		MØHLENPRIS BAKERI S. Aakre Tlf. 11 616

driftsbestemte nattsider. Mot denne bakgrunn fremsto Freuds psykoanalyse med hovedvekten på menneskets driftsliv.

I Freuds lærestol i Wien virker nu en ny mann, Professor *Victor Frankl*, som også har skapt en skole i psykiatrien — den s. k. eksistensialanalyse. Professor Frankl er en mann som har fått sitt syn på liv og mennesker brent inn i seg gjennom personlige lidelser i krigstidens konsentrasjonsleire. Hans lære handler derfor ikke om det dristige og nødvendige i å trengje inn i mørke dybder, natt- og dødsønsker. Den handler tvertimot om det å overleve, å trengje igjennom natten og mørket. Frankl benekter ikke Freuds landevindinger i klarlegging av menneskets driftsliv. Men han benekter at der ligger den avgjørende betydning for menneskets psykiske liv og helse. Han legger hovedvekten på at den menneskelige personlighet har et indre bydende behov for å nå frem til et *meningsfylt* liv, og efter hans oppfatning er det skuffelser og manglende oppfyllelse av dette krav som betinger mange nervøse forstyrrelser i vår tid.

Eksistensialanalysen har mange berøringspunkter med det kristne livssyn med dets overbevisning om en dypere mening med livet enn umiddelbare driftsoppfyllelser, med dets syn på lidelsens problem, og forpliktelsen til å se liv og død i øynene med mot og tro.

Professor *Tollak B. Sirnes* er en av de norske psykiatere som slutter seg til Frankl's syn, og som har skrevet og talt om denne

psykiatriske skole. Hans bok «Sinnets helse» gripes derfor med forventning om her å finne klarhet i mange av de synspunkter som eksistensialanalysen reiser. Dessverre innfries ikke de store forventninger helt. Boken synes å ville dekke for meget, den gir streif innover så mange sider av psykiatriske fenomener og psykiatriens historie, men streif og glimt som blir for korte og knappe til å virke helt opplysende. Vanskeligheten med å skrive klart og populært om psykiatriske emner skyldes ikke minst at selv sprogbruken ofte blir uklar og flytende innenfor denne vitenskapsgrenen. Selv dagligdagse ord som synes selvklaare kan her trengje nyansering og presisering. I eksistensialanalysen har ordet «ansvar» en sentral plass — at pasienten skal ha mot til å ta ansvaret med sitt liv. Fremst som krav uten videre kan dette for mange nevroatikere synes bare en ny sten til byrden — man er jo alt sunket til jorden av skyld og ansvar som tynger. Man må heller ikke av Frankl's lære om det meningsfylte livs helsebringende karakter, komme i skade for å trekke den gale slutning at hvis så et menneske lider under nervøse symptomer så er dette et tegn på at man ikke har sitt livs mening og innhold i orden. Nettopp denne knugende følelse av at nevroser og nervøse lidelser er «selvforskylte» danner til dags dato en høy og hindrende terskel inn til den realistiske og frimodige erkjennelse av at nervøse reaksjoner hører med til menneskelivets vilkår.

Siden «Sinnets helse» er utgitt som Fakkell-bok vil den nå et stort publikum og ikke minst leses av nervøse som ivrig søker opplysninger om sine plager. Det er derfor synd at teksten ikke er mere klar og oversiktlig, men leseren vil til gjengjeld stadig merke forfatterens egen sympatiserende og engasjerte holdning til det syke medmenneske, og bare det vil for mange bety en hjelp og en utstrakt hånd.

Borghild Krane

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent hverdager
kl. 10.30—14.30,
17—20.
Lørdag kl. 10—12.30

**Gode
Bergens-
firmaer**

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482
BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Solheimsgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGÅRDEN - BERGEN

KNUDSEN
i Marken
Møbler — Gardiner — Tepper

BERGENS GJÆRDENETFABRIK A/S
Montering av gjerder
Tlf. 15 522 - 14 731

NYGÅRDSGT. 4

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjøll»

*Hos oss finner De alt i
Undertøy - Sengeutstyr*

FABRIKUTSALGET A/S

Peter M.

KOLDERUP

Strandgaten 60

Glass - Porselen - Stentøy

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

HVA ER UNDERFORSIKRING?
Hvis forsikringssummen er lavere enn verdien av Deres innbo risikerer De å ikke få full erstatning. La ikke dette hende Dem.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

WISBECH

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

Melitta

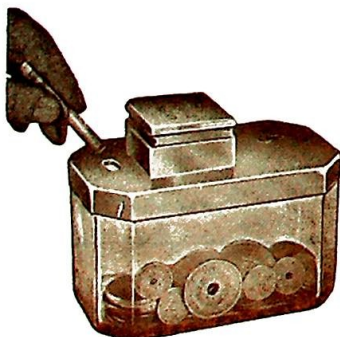
KAFFEFILTER

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90